

גליון

380

פרשת במדבר-זוה הלכות תשפ"א

אחרים, בידינו לעבוד בשבוע זה על הלב להכניס בו חשק ותשוקה לתורה ולעבודת השם יתברך.

* * *

סיפר הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א: "זכורני מלפני שנים רבות, כאשר היה אחי הגאון רבי יוסף צבי שליט"א בחור צעיר, הוא למד חברותא עם בחור יקר שהיה מתמיד גדול, ובאחד הימים כשהגיע למעונו של מרן ה'סטייפלער' זצ"ל. שאלו ה'סטייפלער': "מי החברותא שלך?", וכשנבק אחי בשמו, הגיב ה'סטייפלער' בנחרצות: "הוא ודאי יצא תלמיד חכם!". אחי התפעל לשמע קביעה זו, וה'סטייפלער' נימק: "וכי אינך רואה? הרי הוא רוצה באמת, ומי שרוצה באמת ודאי יצליח!". למותר לציין, שבאמת אותו בחור צמח לגאון מופלג, תלמיד חכם חשוב בדורנו.

התשוקה שזכינו לראות אצל מאורי הדורות, היתה הדגמה חיה ומובהקת כיצד נראה מי שחי את דברי ה'אור החיים' הקדוש (דברים כו, יא) הידועים כפשוטם: "אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה".

המשגיח הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א מספר כי שמע פעם מהגאון רבי שרגא גרוסברד זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז' לצעירים, אודות רבו מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ' זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', כי כאשר היה מוסר שיעורים וקורא את הגמרא היה נראה שמח ומאושר, מדושן עונג ממש. וכך תיאר זאת רבי שרגא בלשונו: "רבי ברוך בער היה נראה כמי שנמצא בתוך סעודה מדושנת, שאוכל בשקיקה ובתיאבון כל כפית... הוא קרא כל מילה ומילה בברירות, בתענוג, בעיניים בורקות מאושר. ראינו את ההשתוקקות לקרוא, לבלוע כל מילה; ראו עליו בחוש את מליצת הפסוק: "כמו חלב ודשן תשבע נפשי" (תהלים סג, ו). זוהי התורה הקדושה!".

כידוע, המשימה לעקור את הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל ראש ישיבת 'בית יהודה' מהסטנדר בסיום ה'סדר', היתה מן המלאכות הקשות שבמקדש... הוא כלל לא שם לב לשעון. מדי יום ביומו היה על תלמידיו לגשת אליו ולומר לו כי הסדר הסתיים, והנהג עם הרכב ממתין לקחתו הביתה.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי (א, א)

האדמו"ר הקדוש רבי אהרן מבעלזא זצ"ל, שיגר מכתב אל מרן שר התורה הגאון רבי דוב בעריש וידנפלד מטשיבין זצ"ל, כששהה בגלותו בערבות סיביר, וכה כתב בו: "דוד המלך אומר בתהילים: 'קול ה' יחיל מדבר, יחיל ה' מדבר קדש' (כט, ה). המדבר רואה את עם ישראל עומדים לקבל את התורה, להיכנס לארץ הקדושה ולהיות העם הנבחר לנצח נצחים, והוא עושה חשבון לעצמו - הרי כל המקומות מיושבים באנשים שגורמים שיהיה שם 'קול השם', בכל ישוב ובכל כפר ישנם בתי כנסיות ובתי מדרשות מלאים בלומדים, והיכליהם שוקקים ב'עובדי השם'. ורק אני, המדבר, נשאר כך צחיח, יבש, שומם וריק מכל תוכן; בעוד בישוב נשמע קול תורה ותפילה, אני מהווה מקום לחיות רעות וגדודי ליסטים. המדבר ייחל וקיווה אל הקדוש ברוך הוא שגם בו ישמע 'קול השם'! הוא רצה והשתוקק לכך שתינתן התורה דוקא בו, וכך גם לו יהיה חלק בקול ה'.

ראה הקדוש ברוך הוא כי המדבר מייחל, מצפה ומשתוקק, ונענה לו - 'יחיל השם מדבר קדש'. נתן הקב"ה את התורה במדבר והפך אותו למקום קדוש, מקום השותף לקול ה', ועל ידי כך התעלה המדבר והתקדש".

למדנו מהדברים עקרון פשוט: מי שרוצה לגדול, רוצה להשתלם בעבודת השם, להיות תלמיד חכם, להיות קרוב אל הבורא יתברך - עליו לבקש, לשאוף ולהשתוקק. המדבר מוכיח לנו כי מי שמבקש, הקדוש ברוך הוא נותן לו; התורה ניתנה במדבר בזכות הביקוש. כל ההצלחה של האדם תלויה בשאיפותיו. אדם שיש לו רצון ושאיפה אמיתיים - מגיע באמצעותם להישגים. כך היא דרכה של תורה: רק באמצעות השאיפות, הרצון וההשתוקקות - האדם מצליח.

זוהי העבודה של הימים הללו, ערב שבועות - ערב חג מתן תורה, להראות את התשוקה והרצון. שלמה המלך אומר במשלי: "בלב נבון תנוח חכמה" (יד, לג). הקדוש ברוך הוא ממתין לראות מה האדם רוצה באמת, משמים בודקים מה הלב שלו חפץ, ובהתאם לזה הוא מקבל כלים שעמם הוא יכול להתקדם. אמנם אסור לנו לשקר את עצמנו, ואנו יודעים מה הלב רוצה... אבל אפשר וצריך לתקן זאת. ישנם עוד כמה ימים עד יום קבלת התורה, וגם אם הלב רוצה דברים

יום אחד, לאחר סיום הסדר, ניגש אליו התלמיד האחראי על ההסעה ואמר לו כי היום הנהג הקבוע לא יכול להגיע, ובמקום זאת צריך להזמין מונית. "אם כך", אמר רבי יחיאל מיכל בשמחה, "אני יכול ללמוד עוד כמה דקות, ואחר כך נזמין את המונית". הוא פתח שוב את הגמרא, התיישב ללמוד בחשק רב, וכל הענין פרח מזכרונו לחלוטין - הוא נשאר ללמוד עוד חמש שעות ברצף!...

רעייתו הרבנית הצדקנית מרת **ליפשא פיינשטיין** ע"ה, שהיתה בת גדולים, בתו של מרן הגרי"ז **מבריסק** זצ"ל, סיפרה פעם, כי היתה להם פגישה במקום מסוים, ובזמן ההמתנה ראה רבי מיכל ספר של אחד הראשונים שהיה מונח במקום. חיש מהר הוא שקע בעומק העיון, וסוף דבר היה שהפגישה התבטלה - לא היה שייך שרבי מיכל יעצור באמצע הלימוד...

מעשה דומה סיפר בחור ששהה פעם עם הגאון רבי **שמואל בירנבוים** זצ"ל, ראש ישיבת מיר בארצות הברית, בעת שהמתין בשדה התעופה למטוס. הבחור אמר לרבי שמואל כי בעוד דקות אחדות פותחים את דלתות המטוס, וכדאי לשים לב לשעון כדי שחלילה לא יפסיד את הטיסה. רבי שמואל הנהן בראשו לאות הן, אולם המשיך לשוחח עם מאן דהו בעומקן של סוגיות. לאחר כמה דקות הודיעו במערכת הכריזה כי על הנוסעים לעלות על המטוס, ורבי שמואל נענע בראשו בקוצר רוח ואמר: "כן, כן, אני כבר עולה", ולאחר שהתלמיד ניסה שוב ושוב להזכיר לו כי הזמן חולף גער בו קלות באומרו: "תפסיק להפריע לי ללמוד"..." אדהכי והכי המריא המטוס והפליג ליעדו. רבי שמואל עוד נותר שקוע זמן רב בשיחה, וכשסוף סוף סיים את השיחה והבין כי הפסיד את הטיסה, לא הצטער. "ברוך השם", אמר בסיפוק. "הפסדתי משהו בשביל תורה!". **[מתוך 'אוצרותיהם אמלא']**

לְרֵאשִׁינָא אֶלְיָצוֹר בֶּן עֲדֵיאוֹר (א, ה)

הנשיאים מתחיל ב'אליצור' ומסיים ב'עין', על שם 'יצרנהו כאישון עינו' (דברים לב, י) - על ידי הענן (בעל הטורים)

הקב"ה משגיח על עם ישראל כאישון עינו - כביכול. והרי לא כתוב 'יצרם' אלא 'יצרנהו' לשון יחיד, ללמדנו שלא רק עם ישראל בכללותו מושגח, אלא גם כל יחיד ויחיד נמצא בהשגחה פרטית. להלן סיפור מופלא [ברוח ימים אלו, שבני ישמעאל מנסים לזנוב שוב ביושבי ארץ ישראל, יפר ה' עתתם] מפי בעל המעשה, שממנו ניתן ללמוד עד כמה הכל מושגח משמים וכל מה שבורא עולם עושה, הוא לטובתנו ולתועלתנו.

* * *

מספר הרה"ח ר' מרדכי מלאכי שליט"א: "לפני כארבעים שנה למדתי בתלמוד תורה 'עץ חיים' שברחוב יפו בירושלים. בזמנים ההם לא היו בעיות חניה באזור. אף אחד לא חלם אז על הרכבת הקלה ולא דמיין את הנוף של גשר

המיתרים... אפילו בעיות של שמירת עיניים כמעט לא היו. אם סבלנו מהשכנים, זה היה בספירת העומר או בבין המצרים, כשמהבתים שלהם יכלו לשמוע מוסיקה...

המצב הכלכלי לא היה פשוט, אני זוכר שילדים, היינו מתגנבים לא אחת למטבח ומבקשים צנימים משאריות הלחם של אתמול... לא פעם חצינו את הכביש אל המאפיה ממול התלמוד תורה וביקשנו פיתה מאמש... זה היה המצב. חיינו בהסתפקות גדולה, ולכן תוכלו להבין איזו התרגשות אחזה בנו כאשר ביום שישי אחד הופיע בחיידר אחד החברים ועל ידו שעון יד!

היינו כבר בני תשע ולאף אחד מחברי לא היה שעון. אני חושב שגם אם היה חפץ כזה למישהו, לא ידענו לקרוא בו. באותם ימים שעון יד היה יקר מאד. הוא עלה כמה מאות לירות, משהו כמו אלף שקלים של היום. המחיר שלו נקבע לפי כמות האבנים שבו, ובשעון שחברי מצא היו די הרבה אבנים.

הקפנו את בעל המציאה וחקרנו אותו, מאיפה הוא השיג מוצר יקר כזה. הוא סיפר שהוא מצא את השעון בבית הקוקיה - מגרש סמוך לתלמוד התורה. כל האזור נקרא על שם עשיר בשם קוקיה שבנה שם איזו חורבה גדולה. היה שם שדה שהיום בנוי עליו מגדל דירות גבוה, וליד השדה היתה חנות של שען. מאחורי החנות התמקמה לה גבעה קטנה של אשפה, שם הושלכה הפסולת מעבודתו של השען.

אמרתי לעצמי: אם חברי מצא שם שעון, יש בהחלט סיכוי שגם אני אמצא. תכננתי שביום שישי הבא אצא למסע חיפושים באזור, בתקווה שגם מזלי יתמזל.

ביום שישי שלאחר מכן, ד' בשבט, יצאתי יחד עם שני חברים נוספים לבית הקוקיה. נברנו קצת באשפה, והנה כעבור זמן לא רב העליתי משהו בחכתי. הרמתי שקית ומפי נמלטה קריאת הפתעה. בתוך השקית התחבא שעון לא שגרתי, שנראה כמו שעון מעורר צבעוני. ממנו יצאו שני חוטי חשמל מחוברים ל'בטריה' גדולה, מלופפת בדבק חשמל גדול מסביב. מעין מצבר קטן.

התלהבתי מאד, והיה לי חשוב מאד לדעת אם השעון עובד כמו שצריך. המחוגים הראו על השעה שתים עשרה. ניגשתי לאדם שעבר בסמוך ושאלתי אותו מה השעה. הוא אמר לי חמישה לשתים עשרה. 'אם כך', אמרתי לעצמי, 'השעון ממהר'. ומכיון שכל כך שמחתי בו, רציתי לכוון אותו שיהיה מדויק. סובבתי את כפתור המחוגים כדי לכוון אותו לשעה הנכונה, חמש דקות מוקדם יותר, אלא שברגע שסובבתי את המחוגים הם הסתובבו קדימה במקום אחורה, כך שהמחוג נעמד על השעה 12:10. כשניסיתי לשחק עוד קצת עם הכפתור כדי לכוון את השעון, הכפתור התנתק ונשאר אצלי ביד.

הצטערתי. כבר חשבתי שמצאתי שעון מוצלח, ועכשיו הוא נהרס. לא אמרתי נואש והחלטתי שאתקן את השעון. היה לי חוש טכני וידעתי להשתמש בו בעת הצורך.

חברי ואני המשכנו לכיוון הבית. כשהגענו ל"מרכז כלל" החלטתי לפרק את השעון מה'בטריה'. פירקתי את החוטים, השעון נותר אצלי וה'בטריה' אצל החברים. כשהגענו לביתי ברחוב חפץ חיים ליד בית הכנסת 'זכרון משה' נפרדתי מהחברים. הם נתנו לי בחזרה את ה'בטריה', וכך עליתי הביתה נרגש ומאושר והנחתי את הכבודה על השולחן בסלון. עברו 10 דקות, ואמא שלי שתחי' נכנסת לסלון ופורצת בזעקה: "אתה לא רואה שזאת פצצה?"

באותם ימים כל ילד ידע איך פצצה אמורה להיראות, אם כי עד אז לא ראיתי דבר כזה ולא קישרתי בין הדבר שאחזתי לבין פצצה נוראה שיכולה להמיט אסון כבד. כל הטרור באותם ימים התמקד במטעני חבלה שהונחו בתחנות אוטובוסים ובמקומות הומי אדם. בחדשות היינו שומעים על שעון מחובר למטען חבלה, ועד אותו הרגע לא עלה בדעתי שה'מציאה' שלי מבית הקוקיה היתה בדיוק שעון כזה! זמן קצר קודם לכן נהרגו שני יהודים יקרים הי"ד בדרך לשכונת בית וגן. הכאב והאובדן היו טריים, והפחד מפני מטענים כאלו היה ממשי. הורי הזעיקו מיד משטרה והחבלן המשטרתי נכנס זחוח לסלון. הוא רגיל לפחדנים שמתקשרים... אולם ברגע שראה את השעון וה'בטריה' הוא נעשה רציני. הפנים שלו האפירו והוא נתן צעקה: "לעזוב את הבית מיד!"

אבי שיהיה בריא, לא התמהמה, הוא תפס את ה'בטריה' בידיים [וכנראה גם את השעון], יצא בריצה וזרק אותה על המדרכה. הרי בסך הכל, לא כדאי שמטען חבלה יתפוצץ בבית ויהרוס אותו... תוך כמה דקות הגיעה קבוצה שלימה של חיילים ושוטרים, ניידות ואמבולנסים. היום, כאשר יש חפץ חשוד מטפלים בו במהירות ועם פחות רושם, אבל אז זה התפתח לאירוע גדול מאד. כל השטח מ'מחנה יהודה' עד 'גאולה' נסגר, ורק רכבי הצלה נסעו.

זה היה בערב שבת אחרי צהרים. מאות האנשים שהגיעו לשוק 'מחנה יהודה' לצורך קניות לכבוד שבת התאספו לראות מה קרה. הרגשתי שמפנים אלי מבטים ואומרים שאני הילד שגרם למהומה הגדולה, ולכן תפסתי את הרגלים וברחתי לאן שתישאני הרוח. פחדתי מהמשטרה של הציונים שיחקרו אותי ומי יודע מה יעשו לי, ויותר מהכל פחדתי פחד אמיתי מהעיתונאים שהתחילו לצוץ במקום. הם החזיקו ביד 'טייפרקורדר' - מכשיר הקלטה, ועל הכתף נשאו מצלמה בגודל של מיקרוגל... הקפתי את האזור, התגנבתי לשטיבלאך של 'זכרון משה' והצאתי מהחלון לכיוון הבית, כדי לראות מתי הוא מתפוצץ מהפצצה... היה שקט ברחוב. שלוש יריות נשמעו. הרובוט המשטרתי ירה לכיוון ה'בטריה' המהוללת, החבלן החזיר את הרובוט למקום וכל הציבור

נהנה מההצגה... את הכפתור שנשאר אצלי ביד אני שומר עד היום הזה למזכרת מנס ההצלה.

לקח זמן רב עד שהרחוב נפתח לתנועה וקבלתי אומץ לחזור הביתה. חבלן המשטרה אמר שזה היה מטען חבלה עם חומר נפץ שיכול היה להפיל את כל 'מרכז כלל' בזמן שפירקתי שם את הפצצה. אני חושב שהוא הגזים, אבל ברור שהמטען היה מיועד לפגוע באזור ההומה ביום שישי. המטען הונח בקרבת מקום לחמש תחנות אוטובוסים שבהן מחכים המוני בני אדם. החבלן הסביר לי שאני כבר עשיתי את העבודה שהוא היה אמור לעשות. השעון היה מכוון לשעה שתיים עשרה כדי שאז הפצצה תתפוצץ. כאשר הזזתי את המחוגים דחיתי את שעת ההתפוצצות, וכאשר פירקתי את השעון מה'בטריה' נטרלתי סופית את הפצצה...

אבי ביקש שלא יזכירו את שמי בעיתון, וכיוון שאנחנו כהנים קראו לי באחד העיתונים 'כהן'. את הידיעה המרעישה על הילד שנטרל פצצה הם פרסמו תחת הכותרת 'יש לי שעון לבר מצוה - אמר הבן של משפחת כהן'...

אבי סיפר לי שלילה קודם לכן הוא חלם חלום רע, ובאותו יום שישי הוא עשה תענית חלום. בתוך כל המהומה הזאת הוא היה בצום. עתה כבר הבין את דבר החלום וכמה טוב שהוא צם וכל כך הרבה יהודים ניצלו. בליל שבת הוא הלך איתי לגאון ר' ישראל יעקב פישר זצ"ל ושאל מה עלי לעשות. הרב התרגש ואמר: "הרי הבן שלך ניצל בעצמו וגם הציל כל כך הרבה יהודים. עליכם לעלות לתורה ולומר ברכת הגומל, גם אתה וגם הילד". הרי בעצם כל הסיפור הזה - כולו פלא, שילד יגיע עם שעון לחיידר, שבדיוק אני אתגרה מהשעון ואלך לחפש שעון ביום שישי בצהריים, שאמצא את השעון 5 דקות לפני הפיצוץ ואצליח לנטרל אותו כליל מבלי לדעת כלום... ניסים גלויים... ובאמת כך עשינו, בירכנו 'הגומל' והודינו לגומל לחייבים טובות שגמלנו כל טוב.

אם אתם שואלים איך הסיפור השפיע עלי כילד, אוכל לומר לכם שעד אז הייתי ביישן גדול. ביום ראשון שאחרי הסיפור הדלת נפתחה שוב ושוב כי כולם רצו לראות מיהו הילד שהקב"ה שלח אותו לנטרל את הפצצה. לא יכולתי להישאר עוד בביישנותי, וכמו שאתם רואים אני שמח לפרסם את ניסי השם ונפלאותיו, למען דעת כי 'הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל'.

[מתוך 'השגחה פרטית']

לְיִשְׁשָׁכְרָה נְתַנְאֵל בֶּן צִוְּעָר. כְּלוּבוֹךְ

אֶלְיָאָב בֶּן זִזְכָּל (א, ח-ט)

בפרשת 'ויחי', בברכות יעקב לבניו, ובפרשת 'וזאת הברכה', בברכת משה לבני ישראל, הקדימה התורה את זבולון ליששכר, ופירש רש"י שם, שזה מפני השותפות שהיתה ביניהם, שזבולון השוכן לחוף ימים יעסוק בסחורה, ויתמוך

ביששכר שיושב והוגה בתורה, וכיון שתורתו של יששכר נתמכת ע"י זבולון, לכן הקדימה אותו התורה. א"כ נשאלת השאלה, מדוע בפרשתנו הקדימה התורה את יששכר לזבולון, בשמות הנשיאים, בפקודיהם ובסדר הדגלים, הרי אם חלקו של זבולון בתורת יששכר היא סיבה להקדימו, להיכן נעלמה סיבה זו בפרשתנו?

בספר 'טללי אורות' הביא בשם האדמו"ר מסקולען ז"ע תירוץ נפלא, ודאי שמעלת שבט יששכר העמל בתורה, גדולה ממעלת זבולון התומך תורה, כי לא מסתבר שיהיה המסייע גדול מהעושה. ומשום כך, בפרשתנו שהשבטים נמנים עפ"י מעלתם, מנו את יששכר לפני זבולון, כי הם ראשונים במעלה. אבל בפרשת 'ויחי' ובפרשת 'וזאת הברכה' העוסקות בברכות לשבטים, הקדימו את זבולון, כי גורלו של יששכר הנתמך ע"י זבולון, תלוי בברכת זבולון.

* * *

כשעוסקים בשותפות 'יששכר וזבולון', מן הראוי להביא את דבריו הנפלאים של מרן ראש הישיבה הגאון רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל ששואל: מדוע דוקא במצוות תלמוד תורה מצאנו שותפות 'יששכר וזבולון', ואילו בשאר המצוות לא מצאנו שתועיל שותפות כזו, שאחד יניח תפילין או יאכל מצה, והשני שיתמוך במקיים המצוות יקבל חצי משכרו?

ותירץ ע"ז מרן זצ"ל, שכידוע בגשמיות, הקב"ה ברוב טובו הגדול עשה שצרכי האדם מצויים ומזומנים לו לפי המידה שהוא זקוק להם, כגון, חיטה הנצרכת לעשיית לחם, זולה וקלה יותר להשגה מפירות וירקות. כמו"כ, מים הנצרכים מאוד לקיומו של האדם, מצויים יותר מפירות ולחם, והאוויר שהוא המקיים של האדם, ובהעדרו לא יוכל לחיות כלל, מצוי בכל מקום, ולא נדרש לשלם עבורו אף פרוטה אחת. כן הוא אף ברוחניות, כיון שהעולם מתקיים בזכות לימוד התורה, כפי שכתוב: 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמיים וארץ לא שמתי', הרי מצוה זו חיונית היא לאדם יותר מכל מצוות התורה, ואף שכרה רב יותר מכל המצוות כדברי המשנה: 'ותלמוד תורה כנגד כולם', לכן ניתנה האפשרות לכל יהודי להשיגה, ומי שאינו יכול לקיימה בעצמו ע"י לימוד, יזכה לקיימה ע"י החזקת תורה, בשותפות עם הלומד.

* * *

פעם אחת סיפר הגרא"ל לתלמידיו, כי לא מכבר היה אצלו יהודי שבהיותו אצלו נדבה רוחו וקיבל על עצמו בנדיבות לב גמורה להחזיק תורה מנכסיו. בדרך שובו לביתו בחוץ לארץ, הוא נהרג ל"ע בתאונת דרכים. אחרי ימים מועטים התגלה יהודי זה לקרובו בחלום, ואמר לו שעצם הקבלה האמתית שלו להחזיק תורה, אף שבפועל עוד לא הספיק לקיים הבטחתו, הועילה לו מאוד בדינו בעולם האמת...

מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל היה מרבה לדבר אודות זכותם העצומה של 'תמכין דאורייתא' בהחזקת תורה, "אל תפצירו

בנדיבים לתרום" - היה אומר לעסקני 'ועד הישיבות' - "אם תהיה להם זכות, הם יתנו בעצמם..."

פעם בהיותו במוסקבה ביקר בביתו של נדיב מפורסם שהיה רגיל לתרום כסף לישיבתו. באותה עת היה שם בבית עשיר אחר שאף הוא כידידו ביקש לתרום כסף לישיבה, אך ה'חפץ חיים' סירב לקבל ממנו את תרומתו... הוא הניח את התרומה על השולחן, וה'חפץ חיים' כמי שאינו שם לב, החל לדבר על קדושת יום השבת. העשיר השתומם, מעולם לא סירבו לקחת ממנו תרומה. משראה שה'חפץ חיים' אינו נוטל את התרומה, סבר שזה משום שסכום התרומה אינו מספק אותו, הוא הוציא מכיסו עוד סכום נכבד והניח אף אותו על השולחן, אך גם עתה, עמד ה'חפץ חיים' בסירובו ולא נטל את התרומה. "האם הכסף שתרמתי אינו מספיק? האם עלי להוסיף עוד?" - שאל העשיר הנבוך.

"לא ולא, סכום זה הוא בוודאי תרומה הגונה, אך אנו הרי שותפים, הלומדים הם בבחינת 'יששכר', ואתה התומך תורה בבחינת 'זבולון', וכשותפים, חפצים אנו לדעת מיהו השותף שלנו", וכאן תפס ה'חפץ חיים' את ידו של התורם ופרץ בבכי, "איך לא אבכה כאשר אני מעלה על ליבי כי יד נדיבה שכזו תישרף באש הגיהנום הלוהטת על שחללה את השבת...". הבין התורם מדוע מסרב ה'חפץ חיים' לקחת ממנו את התרומה, והבטיח לו נאמנה כי מהיום והלאה ישמור שבת ויסגור את עסקיו ביום השבת, או אז נענה ה'חפץ חיים', וקיבל ממנו את התרומה.

* * *

מרן ה'חפץ חיים' סבר שזכותם של הזבולונים, מחזיקי התורה, אינו תם בשותפות בשכר היששכרים, לומדי התורה, אלא הם זוכים בישיבה של מעלה לידיעה בתורה שנלמדה ע"י מי שתמכו בהם, וכראיה סיפר את הסיפור הבא: גדולי הדור בדורו של מרן רבינו חיים הלוי סולובייצ'יק זצ"ל נחלקו בנושא הלכתי בענין 'שעטנז'. באותה עת נראה ל' חיים בחלום אחד מתומכי הישיבה שכבר נפטר מן העולם, והיה מפשוטי עם. ר' חיים שאל אותו מה סוברים בישיבה של מעלה בענין הנידון, ואותו אדם הרצה לפניו פסק דין ערוך מבוסס על מקורות רבים, כאילו היה זקן ורגיל בפלפולא דאורייתא...

ושוב מעשה ביהודי שהקדיש חלק גדול מממונו עבור הישיבה, ותמורת זאת הבטיח לו ר' חיים שילמד משניות לעילוי נשמתו. אחר פטירתו, החל רבי חיים ללמוד כהבטחתו, ופעם אחת התקשה בהבנת משנה אחת. ביגיעתו העצומה נפלה עליו תרדמה ויחלום חלום, ובחלומו בא אליו אותו יהודי שלמד משניות עבור נשמתו, והסביר לו ביאור באותה משנה והסתלק. כשהתעורר הגר"ח אמר בהתפעלות: "לא ידעתי ששם זה הולך כל כך מהר, בחיותו היה עם הארץ גמור, וכבר יודע לבאר משנה חמורה..."

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב ישראל ליוש']